

možnost by ovšem musela být explicitně upravena příslušným právním předpisem. Jestliže naopak na zamýšlené zpracování nelze vztáhnout některý z právních titulů předpokládaných ustanovením § 5 odst. 2 písm. a) až g) zákona o ochraně osobních údajů, bude nezbytné získat souhlas subjektu údajů s tímto zpracováním. Zákon o ochraně osobních údajů nestanoví pro výzkumnou činnost žádný komplexní zvláštní režim, bez zvláštního právního titulu pro zpracování osobních údajů je proto nutno preferovat souhlas subjektu údajů.

Pro účely běžného výzkumu mohou v zásadě postačovat údaje anonymizované. Za anonymní údaj se podle ustanovení § 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů považuje takový údaj, který buď v původním tvaru, nebo po provedeném zpracování nelze vztáhnout k určenému nebo určitelnému subjektu údajů, tj. konkrétní fyzické osobě. Anonymizovaný údaj je tedy taková informace, která se původně vztahovala k nějakému konkrétnímu jednotlivci, ale po provedené anonymizaci již nelze identifikaci provést, resp. tento údaj nelze žádným způsobem přiřadit ke konkrétnímu člověku. Pakliže stále existuje možnost určité údaje propojit, nelze hovořit o údajích anonymních, nýbrž o osobních údajích pseudonymních. Z pohledu zákona o ochraně osobních údajů je anonymizací myšlen nevratný proces. Pouze na anonymizované, resp. anonymní údaje se tedy nevztahují zásady ochrany osobních údajů (viz recitál 26 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů) a na jejich zpracování se v takovém případě nevztahuje ani zákon o ochraně osobních údajů.

Vzhledem k tomu, že dle ustanovení školského zákona je MŠMT správcem registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek, musí zajistit, aby proces anonymizace proběhl způsobem, díky kterému již nebude možné dotčené subjekty identifikovat. Dle zákona registr obsahuje za účelem identifikace žáka rodné číslo žáka, a nebylo-li rodné číslo přiděleno, jméno a příjmení žáka a datum a místo jeho narození. Tyto identifikátory nemohou být využívány v předávání anonymizovaných dat a tak přiřaditelné ke konkrétnímu žákovi, jenž vykonal didaktický test nebo jinou zkoušku.

Pokud jde o poskytování těchto údajů v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím a o následné zveřejnění osobních údajů žáků na webových stránkách MŠMT podle zákona o svobodném přístupu k informacím, ustanovení § 5 odst. 3 tohoto zákona v zásadě předpokládá, že řadu procesů a trendů ve veřejné správě lze řešit bez detailů o soukromých osobách (zejména pokud tyto osoby nejsou úředníky či jinak veřejně činné) a že osobní údaje nebudou zveřejňovány ani zpřístupňovány. Dle ustanovení § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím poskytne povinný subjekt informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje jen v souladu s právními předpisy upravujícími jejich ochranu, tzn. také v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

Osobní údaje fyzických osob, které jsou v daných dokumentech obsaženy (typicky Vámi uváděná rodná čísla, data narození, jednoznačné identifikátory konkrétního žáka atp.), je nutné s ohledem na další souvislosti a kategorie údajů a osob, jichž se týkají, buď v některých případech omezit či zcela anonymizovat, neboť není zřejmý (a ve Vašem dotazu jej ani nespecifikujete) žádný účelný a přiměřený zákonný titul pro zpřístupňování a zveřejňování osobních údajů. Z pohledu pravidel ochrany osobních údajů je jasně vyloučeno takové poskytování jednoznačných identifikátorů (RID žáka, datum narození, příjmení a jméno, rodné číslo žáka apod.). Jako vysoce problematické se jeví také poskytování identifikátorů kmenové třídy žáka, případně škody, neboť s ohledem na počty jednotlivých žáků (zejména v menších školských zařízeních) není vyloučeno, aby konkrétní osoba byla identifikována i na základě těchto informací ve spojení s dalšími údaji (identifikátory).

ÚOOÚ v tomto směru doporučuje držet se obecných zásad využití údajů pro statistické a vědecké účely, k nimž bezesporu stačí využití údajů nereferujících o konkrétním subjektu. Obdobně je třeba přistupovat k následnému zveřejnění těchto údajů na webových stránkách MŠMT. Je nutno nastavit řešení problematiky poskytování údajů věcně,

se zaměřením na efektivní účel využití dat, např. vyhodnocování agregovaných a statistických údajů, podkladů pro zjišťování trendů a tvorby dalších analýz (tzv. Open Data). Nelze však, bez debaty o účelnosti a zákonnosti celého procesu, poskytovat údaje navádějící k detailnímu zkoumání jednání jednotlivců, neboť hodnocení, kontrola, přezkoumávání a seznamování s výsledky vybraných procesů a jednání konkrétních osob (typicky maturantů) jsou upraveny zákonem a nelze je, pokud se týká soukromí dotčených osob, doplňovat či nahrazovat zpřístupňováním podle zákona č. 106/1999 Sb.

S pozdravem

Mgr. Josef Prokeš
ředitel sekce správní